

PRZYRODA I TECHNIKA

CZASOPISMO POŚWIĘCONE POPULARYZACJI
NAUK PRZYRODNICZYCH I TECHNICZNYCH

REDAGUJE

DR ANNA d'ABANCOURT-KOCZWAROWA

ROCZNIK XIV

ROK 1935

K S I A Ź N I C A - A T L A S

S. A. ZJEDNOCZ. ZAKŁADY KARTOGR. I WYDAWN. T. N. S. W.

LWÓW—WARSZAWA

1935

P. 2460

35 SPIS RZECZY

W ROCZNIKU CZTERNASTYM Z ROKU 1935.

ARTYKUŁY.

Bujwid O.: Ze wspomnień	241
Burdecki F.: Polski silnik zdobywa świat	403
Duniewski J.: Motoryzacja kolei i stan jej w Polsce	260
Dzikowski B.: Fotoperjodyzm	337
Erdheim E.: Lepkość i mierzenie jej przy pomocy wznoszącej się bańki powietrza	309
Iwanicki A.: Trzydzieści zgórą lat	49
Jarmolińska H.: Życie lasu w zimie	1
Karasiński St.: Technika na usługach współczesnej medycyny	212
Karasiński St.: O sposobach walki społecznej z gruźlicą	390
Karczewski K.: Efekt Ramana	97
Kawecki Zb.: Gospodarze znaczenie ezerwców	243
Kostrzewski J.: Budownictwo drewniane w Wielkopolsce przed 2500 laty	75
Kollis Wł.: Wstępne prace do projektu zbiornika wodnego i zapory w Rożnowie na Dunaju	112
Korowajczyk L.: Drogi rozwoju broni chemicznej	9
Kosiha A.: Z notatnika grenlandzkiego	66, 148
Krajewski St.: O najgłębszych wierceniach	158
Kranze St.: Jod a wole endemiczne	298
Książkiewicz M.: Budowa skorupy ziemskiej	350
Kuntze R.: Żubr białowieski i żubr kaukaski	448
Lau M.: Nowe budowle mostowe w San Francisco	266
Lau M.: Centralizacja ogrzewania miejskiego	459
Łastowiecki A.: Fizyka jądra atomowego	433
Maślankiewicz K.: Występowanie złota w przyrodzie	303
Meremiński-Kossowski H.: Zagadnienie własnego kauczuku	104
Meremiński-Kossowski H.: Hodowla roślin kauczukowych w strefie umiarkowanej	194
Pawłowski K. L.: Z życia pijawek	385
Przygodzki J.: Drogi jezdne	207
Przygodzki J.: Nieco o autostradach	407
Puchalik M.: Fotografja w promieniach podczerwonych	24
S. M.: Katastrofa w stratosterze	15
Szpilcecki J.: O kilku rodzajach efektu fotoelektrycznego	395
Sembrat K.: O śludkowodnej meduzie <i>Craspedacusta</i>	344
Szmid J.: Kazeina i gałalit	167
Szmid J.: O glinie i termitach	355
Śliżyński B.: Niektóre zagadnienia z nauki o dziedziczności	289
Tołpa St.: Z wędrówek po Polesiu	250

P. 356/58

Turowska I.: Mate — herbata brazylijska	443
Włostowska W.: Kauczok syntetyczny	455
Wodziecki K.: Dwa jubileusze	80
Wodzieczko A.: Kierunki współczesnej ochrony przyrody	145

SPRAWY BIEŻĄCE.

Nowy gmach elektrotechniki politechniki warszawskiej	27
Laureaci nagrody Nobla z działu medycyny za r. 1934	30
Działalność archiwum map morskich w Kopenhadze	31
H. C. Urey, laureat nagrody Nobla z chemji	86
Wystawa przyrodnicza „Piętnastolecie pracy naukowej ośrodka lwowskiego 1920—1934“	120
Ś. p. Zygmunt Kołodziejski	175
Nowe wyniki doświadczeń nad ratowaniem śmiertelnie porażonych prądem elektrycznym	178
Budowa polskich okrętów transatlantyckich	178
Wykorzystanie energii termicznej morza	180
Tunel pod rzeką Mersey	182
I. W. Mieczurin	362
Skutki pożaru w państwowym muzeum zoologicznym w Warszawie	413
Państwowy Instytut Telekomunikacyjny	463

POSTĘPY I ZDOBYCZE WIEDZY.

Nowe wyniki badań nad występowaniem żeńskiego hormonu płciowego	32
Hormony a rozwój	33
Higijena ubrania zimowego	34
Siły wnętrza ziemi jako źródła energii	35
Niskie temperatury przy stapianiu krzemianów i ogniotrwałych materiałów	36
Wulkan Vatnajökull i jego wybuchy	36
Dzielnicowe ogrzewanie centralne	38
Nowy sposób otrzymywania kryptonu i ksenonu do żarówek	39
Nowe badania nad wpływem ostrej zimy 1928/9 na lasy jodłowe	121
Pojaw myszy polnych i chomików i jego zwalczanie	123
Wędrowniki nietoperzy	125
W sprawie zdolności orjentowania się i szybkości lotu jaskółek	127
Wodna elektrownia na Saharze	128
Wyniki listopadowego lotu Byrda nad Antarktydą	129
Nowa gwiazda w konstelacji Herkulesa	130
Odczuwanie światła u człowieka zapomocą skóry	219
Architektura nowoczesna na Gwadelupie	220
Jak zużytkować przypływ i odpływ morza?	221
Oświetlenie dróg	223
Przechowywanie małych płazów w żelatynie	270
Pojawienie się raka amerykańskiego pod Paryżem	271
Najnowsze sowieckie badania nad roślinami, zawierającymi alkaloidy	271
Rośliny w paszy, wywołujące żółtaczkę owiec	272
Trzęsienia ziemi o głębokich ogniskach	313
O wieku fałdowań gór Betyckich	314

Nowe szczegóły o osuszeniu błot pontyjskich	315
Najwyższa tama wodna	316
Na drodze do wykorzystania energii wiatru	317
Barwik tłuszczu zwierzęcego i ludzkiego	363
Z nowych badań nad błednicą	365
Najcięższy pierwiastek	366
Największy drapacz ehmur	367
Widmo wojny bakterjologicznej	414
Nowy aparat do ratowania ofiar wypadków przy pracy	417
Rolnictwo w ZSRR po kolektywizacji	418
Klimat miejski	420
Świerk bezgałęzisty w Karpatach Zachodnich	467
Trucizna w akacji	468
Nowa zaporą i zakład wodnoelektryczny na rzece Drac we Francji	469

RZECZY CIEKAWY.

Wartości odżywczo-lecznicze mleka koziego	39
Szczepionka przeciw dżumie	40
Nieszczęśliwe wypadki przy maszynach	40
Ziemniaki dla diabetyków	40
Zatrucia chlorowęgłowodarami	41
Badania nad ilością wypadków przy pracy	41
Powstawanie i leczenie zęza	42
Przyczyny strasznej katastrofy w kopalni Nelson	42
Wędnięcie kwiatów	131
Testy inteligencji u murzynów	132
Wyjaławianie wody do picia zapomocą wina	132
Współpraca instytutów naukowych z przemysłowcami w Rosji Sowieckiej	132
Nowe badania nad Lemurją	132
Groźba wysychania jeziora Czad	133
Szyby naftowe w Austrii	133
Najgłębsze kopalnie	183
Zdementowanie pogłoski o przelocie Antarktydy	184
Wpływ atmosfery wielkich ośrodków fabrycznych i miejskich na ubarwienie motyli	184
Sprawa budowy kanału Nikaraguańskiego	184
Długość kolei na ziemi	185
Najdłuższy prosty szlak kolejowy	185
Zdjęcie kartograficzne Chin	185
Niebezpieczeństwo radu w przemyśle	185
Nowe paragenezy minerałów solnych	186
Wieża Littoria w Medjolanie	186
Nowoczesne zakłady dla trędowatych	187
Przedłużanie okrętów	187
Roślina lądowa gromadząca jod	223
Największy ssak lądowy	223
Najstarsze jajo kopalne	223
Nowy wulkan	224
Kopalnie rtęci w Alnaden i na świcie	224
Dobywanie węgla w ZSRR	224
Nowy lekki stop	224

Kanał łączący Ren z Dunajem	224
Port w Hajfie	225
Przegrody pływające w Hamburgu	225
Astronautyka	225
Woda jako transmisja telefoniczna	225
Nowoczesny rozwój w dziedzinie wyrobu stali	225
Szkło sprężyste i szkło nieoślepiające	226
Aparat elektryczny do ochrony przed kradzieżą	227
„Błękitna strzała“, pociąg dieselo-elektryczny w Czechosłowacji	227
Rozwój kolejnictwa rosyjskiego	228
Włoskie autostrady betonowe	228
Fabrykacja żarówek w Japonji	228
Wieża wys. 2000 m dla obrony przeciwlotniczej	228
Największy diapozytyw fotograficzny	229
O pochodzeniu balsamu peruwiańskiego	273
Kawa dla chorych	274
Kryzys w handlu korzennym	274
„Czeigodny“ narkotyk meksykański	275
Dalsze postępy w leczeniu trądu olejkami roślinnymi	275
„Burlingtonski zefir“	276
Optyczno-elektryczny aparat do wyprzedzania samochodów	276
Ruchoma podłoga w samochodach ciężarowych	276
Krzywa wieża w Pizie	277
Nadbudowanie przegrody Asuan w Egipcie	277
Szkodliwy wpływ owadów na budowle drewniane	277
Budowa studzien w starożytnym Egipcie	278
Zegar elektryczny na wieży Eiffel	278
Oczyszczanie wód kanałowych w Berlinie	278
Schroniska turystyczne w Alpach włoskich	278
Uprawa soi, sprowadzonej z Wilna, we Francji	279
Dostawa gazu w butelkach	279
Most spawany w Czechach	279
Kolej podziemna w Moskwie	279
Nowe odkrycie złoża marmuru w Grenlandji	279
Meteoryt w Rodezji	281
Kanadyjska wyprawa do północnej Kanady za poszukiwaniami złóż mineralnych	322
Duńska oceanograficzna ekspedycja do zachodniej Grenlandji	322
Wyścig mózgów	323
Awans Sahary na południe	323
Projekt leśnej strefy ochronnej na prerji amerykańskiej	324
Zwrot w ruchu naturalnym ludności w Niemczech	324
Zastosowanie lodu przy budowie mostu	324
Rozwój kolejnictwa w Persji	324
Rozwój kolejnictwa w Iraku	325
Próby z koleją kulową w Rosji	325
Zastosowanie aluminium w komunikacji	325
Wata szklana jako izolacja	325
Film plastyczny	326
Łępienie owadów zapomocą promieni pozafioletowych	326
Zaopatrzenie Gibraltaru w wodę	326
Wpływ pracy umysłowej na przemianę materji	327
Wodociąg w głęb. 120 m pod dnem morskiem	327

VIII

Weyberg Z.: Świat kryształów	238
Poplewski R.: Anatomja ssaków	287
Romer E.: Polska	333
Romer E.: Europa	333
Romer E.: Kraje i morza pozaeuropejskie	333
Szymborski S.: Wisła	333
Bragg W.: Świat dźwięków	382
—: Album rzadkich gatunków zwierząt i roślin, ważniejszych rezer- watów przyrody i parków narodowych w Polsce	383
Nunberg M.: Klucz do oznaczania ważniejszych szkodliwych owa- dów leśnych	429
Porębski E.: Technika w gospodarstwie domowym	429
Habermann E.: Poradnik młodego technika	430
Löbel J.: Zbawcy ludzkości	478
Gąsiorowski H.: Przewodnik po Beskidach Wschodnich. Gorgany	478
 Przegląd Czasopism	 46, 285, 430